

Bijlage 2 Indicatieve doorlooptijden (open) aanbesteding(svarianten)

	Opties 0 en 1	Optie 2	Optie 3	Optie 4
	DT Noord (verlegd en verdiept**) met brug	Combinatievariant 2 met brug of DT Noord (verlegd en (half) verdiept) met brug	DT Noord (verlegd en (half) verdiept) met brug of tunnel	DT Noord (verlegd en (half) verdiept) of Combinatievariant 2 met brug of tunnel
	enkelvoudige aanbesteding	open aanbesteding	open aanbesteding	dubbele open aanbesteding
Wanneer duidelijkheid burger*	Nu	Q4 2014	Q1 2015	Q3 2015
Aanbestedings dossier gereed	Q4 2012	Q3 2013 (9 mnd extra)	Q4 2013 (12 mnd extra)	Q1 2014 (15 mnd extra)
Start aanbesteding	Q1 2013	Q4 2013	Q1 2014	Q2 2014
OTB (komt na 1 ^e fase Dialoog)	Q4 2013	Q4 2014 (1e fase dialoog 3 mnd extra)	Q1 2015 (1e fase dialoog 3 mnd extra)	Q3 2015 (1e fase dialoog 6 mnd extra)
Definitieve Inschrijving	Q2 2014	Q4 2015 (2e fase dialoog 6 mnd extra)	Q4 2015 (2e fase dialoog 3 mnd extra)	Q3 2016 (2e fase dialoog 6mnd extra)
TB	Q3 2014	Q1 2016	Q1 2016	Q4 2016
Onherroepelijk TB (oTB)***	Q2 2015	Q4 2016	Q4 2016	Q3 2017
Start realisatie	Q4 2015	Q2 2017	Q2 2017	Q1 2018
Openstelling	Q4 2018	Q2 2020	Q2 2020	Q1 2021
Extra proceskosten	0	Circa € 10mln	Circa € 20mln	Circa € 30-35mln

Algemene toelichting

In de tabel is de deterministische planning (kortst mogelijke) uitgaande van besluitvorming voor 1 juli 2012 geschetst. De probabilistische doorrekening van de planning DT Noord met brug geeft een bandbreedte van ca. 2 jaar. De bandbreedte van een open aanbesteding zal groter zijn door de onbekendheid met deze procedure en de grotere onzekerheid omtrent de scope, wat tot een hoger risicoprofiel leidt. Dit kan bij verdere uitwerking aanleiding geven om de huidige keuze voor een DBFM-contract (PPS) te heroverwegen.

* De rij “wanneer duidelijkheid burger” geeft aan wanneer er voldoende duidelijkheid is over het tracé. Dit is de duidelijkheid die nodig is voor burgers, bijvoorbeeld in Helhoek vlakbij Groessen, en in Boerenhoek. Bij de open aanbestedingsvarianten is uitgegaan van een proces waarin na een brede 1e fase in de aanbesteding besloten wordt welke optie, die voor alle marktpartijen hetzelfde is, verder uitgewerkt moet worden. Dit wordt gedaan

op basis van verwachtingen die de markt in de 1e fase dialoog heeft afgegeven over het binnen de plafondprijs kunnen aanbieden van een geheel verdiepte ligging (optie 1), combinatievariant 2 (optie 2) of een tunnel (optie 3). De uitkomst wordt verwerkt in het ontwerp tracébesluit (OTB) en geeft “duidelijkheid aan de burger”.

** Ik heb er vertrouwen in dat de markt aan deze variant tegemoet kan komen. Het verleggen is zeker haalbaar. Definitieve uitkomst over het verdiepen is er Q4 2013.

Een daadwerkelijke gecommitteerde bieding ligt er bij “definitieve inschrijving”.

*** Termijnen zijn afhankelijk van het permanent worden crisis- en herstelwet: 6 – 12 maanden. In de tabel is gerekend met 9 maanden.

De extra proceskosten zijn gelegen in de extra voorbereiding door RWS en de ontwerpkostenvergoedingen voor de markt.

Toelichting aanbestedingsstappen en samenhang met de planprocedure

In de Bestuursovereenkomst van 2006 en het Standpunt van 2012 is gevraagd om, voor zover mogelijk, de marktpartijen vroegtijdig in te schakelen. Voor opties 0 en 1 wordt gekeken naar de mogelijkheid om de aanbestedingsprocedure parallel aan het opstellen van het OTB en TB te doorlopen (vervlechting). In het OTB kunnen oplossingen van de markt uit de eerste fase van de aanbesteding worden meegenomen.

Op basis van optie 0 is een inschatting gegeven van de extra doorlooptijd, extra kosten en de effecten op het risicoprofiel van de opties 2 t/m 4. De doorlooptijd van de aanbesteding wordt in hoge mate bepaald door de complexiteit van de uitvraag.

Vorbereiding aanbestedingsdossier

In deze fase wordt vastgelegd wat de scope van het project is en op welke wijze deze uitgevraagd gaat worden aan de markt. Het definitief beschikbare budget hiervoor wordt vastgesteld, inclusief de budgettaire inpassing en de termijnen waarbinnen het project moet worden opgeleverd. Voor de uitvraag wordt een aanbestedingsdossier (met o.a. de gunningscriteria) opgesteld. Het dossier voor de doortrekking noord met brug, zonder de verlegde en verdiepte ligging, is reeds vergaand voorbereid.

Voor de opties 2 t/m 4 is er extra tijd nodig voor het opstellen van de nieuwe uitvraag en om de hierbij horende juridische (aanbestedings- en planologische) procedure uit te werken. Met name het in samenspraak met de omgeving opstellen van de tweede vraagspecificatie voor de alternatieve

varianten en het toevoegen of aanpassen van het betalingsmechanisme, de risicoverdeling en de gunningscriteria vragen extra tijd. Ook het ontwikkelen van de juiste gunningscriteria zal de nodige tijd en bestuurlijke inspanning kosten, om te voorkomen dat een juridisch correcte maar onwenselijke oplossing uiteindelijk als winnaar uit de bus zal komen. De verwachting is dat het opstellen van het aanbestedingsdossier voor de tunnelvarianten de langste doorlooptijd kent vanwege het feit dat opstellen van deze specificaties, inclusief de benodigde afstemming met de veiligheidsfunctionarissen, het meest ingewikkeld is.

Start aanbesteding

De aanbesteding wordt officieel gestart met een aankondiging. In de aankondiging zijn de belangrijkste gegevens van de uitvraag samengevat, op basis waarvan marktpartijen een consortium kunnen samenstellen waarmee ze aan de aanbesteding willen deelnemen.

In de selectiefase zullen marktpartijen een consortium samenstellen, waarmee ze aan de aanbesteding gaan deelnemen. De samenstelling van een consortium wordt afgestemd op de kenmerken van de uitvraag (soort contract, onderdelen scope) De hoofdspelers van het consortium mogen tijdens de aanbesteding in principe niet gewijzigd worden. Na indiening en toetsing van de vereiste documenten worden consortia die niet voldoen aan de eisen afgewezen¹.

1^e fase dialoog en OTB

De 1e fase dialoog wordt gebruikt om het aantal deelnemende consortia terug te brengen naar het aangekondigde aantal (maximaal 3) aan de hand van de aangekondigde (gunnings)criteria. De consortia moeten in een relatief korte tijd komen met een goed voorstel dat bovendien blijft binnen het vooraf meegegeven maximale budget. Per consortium wordt een aantal (vertrouwelijke) dialooggesprekken gevoerd om te delen welke kansen en risico's er spelen.

Bij de opties 2 t/m 4 hebben de deelnemers aan de aanbesteding meer tijd nodig om de uitvraag uit te werken, aangezien de consortia nu voor meerdere uitvragen een ontwerp en een raming moeten maken, de risico's en beheersmaatregelen moeten inschatten en de financiering moeten afstemmen.

In optie 1 biedt vervlechting de mogelijkheid voor marktpartijen om gericht meerwaarde te creëren op het gebied van ruimtelijke kwaliteit binnen het concept OTB. Bij de opties 2,3 en 4 is geen sprake van inpassing in een concept OTB, gezien het grote ruimtelijke effect van de voorgelegde keuzes. Een concept OTB kan daardoor niet op voorhand worden gemaakt. Op basis

¹ Na elke afwijzing is beroep mogelijk gedurende de zogenaamde Alcatel termijn (15 dagen). De aanbesteding kan pas verder gaan na afloop van de Alcatel termijn en behandeling van een eventueel beroep.

van de 1e dialoofase moeten de uitkomsten eerst verwerkt worden, voordat het OTB opgesteld en in procedure gebracht kan worden.

Definitieve inschrijving

Het OTB wordt gevolgd door de 2e fase Dialoog. In de 2e fase van de Dialoog wordt met de 3 overgebleven consortia het project tot in detail doorgenomen. De exacte risicoverdeling wordt vastgesteld. Aan het einde van de 2e dialoofase dienen de consortia een voor alle uitgevraagde facetten uitgewerkt plan in, op basis waarvan zij beoordeeld worden.

Bij een open aanbesteding is ook in de 2e fase Dialoog meer tijd nodig. Dit komt doordat in de 1e fase van dialoog de focus vooral is geweest op afwegingen tussen en de keuze voor een van de uitgevraagde varianten. De uitwerking van verdere wensen en inpassing voor het gekozen tracé zal in de 2e fase dialoog diepgaand aan de orde komen. Bij de “gewone” aanbesteding is hieraan in de 1e fase dialoog al uitgebreid aandacht besteed. De verwachting is dat bij de combinatievariant 2 de meeste extra tijd nodig zijn om de inpassing te behandelen, doordat deze variant over de grootste lengte een wijziging betreft.

Op basis van de 2de fase dialoog doen de consortia een definitieve inschrijving. De definitieve inschrijvingen worden beoordeeld aan de hand van de gunningscriteria. De inschrijving die hierop het hoogste scoort is de winnaar van de aanbesteding.

TB

Op basis van de definitieve inschrijving wordt het TB vastgesteld. Bij optie 2-4 is het risico dat de doorlooptijd voor het vaststellen van het TB langer is, omdat de noodzakelijke detaillering pas in de 2e fase dialoog aan de orde komen.

Gunning

Na afhandeling van een eventueel beroep en akkoord van de opdrachtgever kan het contract ondertekend worden (contract close). De winnende deelnemer van de aanbesteding is nu officieel opdrachtnemer. Bij een DBFM contract volgt na de Contract Close ook nog een Financial Close. In de periode wordt geregeld dat de financiers daadwerkelijk het benodigde geld beschikbaar willen en kunnen stellen. De Financial Close kan plaatsvinden als er voldoende zekerheid is over de doorgang van het project en moment van start realisatie. Gezien de beweeglijkheid van de financiële markten is de tijd tussen Definitieve Inschrijving en de Financial Close beperkt.

Risicoprofiel

Naar mate meer uit te vragen varianten toegevoegd worden neemt de complexiteit van de aanbesteding toe en ontstaat een hoger risicoprofiel, Onderstaand worden enkele risico's benoemd.

Een dergelijke ingewikkelde aanbesteding vraagt veel van marktpartijen. Het is mogelijk dat de voorinvestering voor de uitwerking ervan voor een aantal partijen te hoog blijkt. Dat leidt tot minder concurrentie en tot een hogere prijs.

Het is niet gezegd dat de extra investering voor deze aanbestedingsvorm zich daadwerkelijk terug verdient. Als de extra uitgevraagde variant niet mogelijk blijkt te zijn, dan gaat de investering in de extra proceskosten van een open aanbesteding ten koste van het projectbudget dat beschikbaar is voor de inpassing van de oplossing die op voorhand wel mogelijk is: de verlegde (en verdiepte) doortrekking noord.

De meerkosten van de tunneloplossing bedragen €210mln en zijn daarmee 28% hoger dan het beschikbare budget. Als de gewenste alternatieve oplossing, tunnel of combinatievariant 2, doorslaggevend is bij de gunning, zullen marktpartijen zich tot het uiterste inspannen om de gevraagde alternatieven aan te bieden, dit kan ongewenste effecten hebben op de kwaliteit en de contractverhoudingen (uitlokken van prijsvechters). Dit kan achteraf leiden tot claims en een uiteindelijke overschrijding van het budget gedurende de bouwtijd.

Bij een vroegtijdige betrokkenheid krijgt de markt te maken met de onzekerheden uit de planprocedure en het politiek-bestuurlijke besluitvormingsproces. Dit kan leiden tot een langere doorlooptijd en hogere transactie kosten. De lange doorlooptijd van de open aanbesteding is ook een risico voor de geldigheid van de onderzoeken uit de Trajectnota/MER.

Extra (transactie)kosten

Bij aanbestedingen waarbij een grote inspanning van de markt gevraagd wordt en waarin ontwerpwerkzaamheden onderdeel uitmaken van de aanbidding wordt aan de 2 verliezende partijen die tot de laatste selectieronde gekomen zijn, een ontwerpkostenvergoeding verstrekt van maximaal 50% van de gemaakte kosten, vanwege de complexiteit van de uitvraag zal de percentage bij een open aanbesteding waarschijnlijk hoger liggen. Deze kosten van een aanbidding bedragen per partij tussen 1 en 3% van deze aanbidding (In dit geval €6 tot €18mln per partij).

Bij een open aanbesteding zullen de marktpartijen meerdere ontwerpen moeten maken gezien de verschillende oplossingsmogelijkheden. Dit brengt extra kosten met zich mee. De extra kosten bedragen ca 1,5-2% van de waarde van het gedeelte dat extra uitgerekend moet worden. Bij de tunneluitvraag is dit naar verwachting 1,5-2% van circa €4002 miljoen Deze

² de genoemde bedragen betreffende de waarde van de totale scope die opnieuw geraamd moet worden. Niet enkel de meerkosten van de oplossing ten opzichte van de doortrekking noord met brug.

kosten moeten door 3 marktpartijen gemaakt worden ($3 \times 1,5\% \times \text{€}400 \text{ miljoen} = \text{€}18 \text{ miljoen}$). Daarnaast moet RWS extra kosten maken tijdens de voorbereiding voor het schrijven van een extra specificatie en tijdens de aanbestedingsprocedure. Deze worden geschat op tenminste €3 miljoen. In totaal dus minstens €20 miljoen.

Voor combinatievariant 2 worden de extra kosten ingeschat op een ordegröte van minstens €10 miljoen ($3 \times 1,5\% \times \text{€}200^* \text{ miljoen} = \text{€}9 \text{ miljoen} + \text{ca } 3 \text{ miljoen RWS kosten}$)

Voor de dubbele open aanbesteding worden de extra kosten tenminste gelijk aan de eerdere inschatting van de combinatievariant 2 en de brug/tunnel samen. Maar aangezien nu ook nog combinatievariant 2 met tunnel moet worden doorgerekend zullen de kosten waarschijnlijk nog hoger oplopen.